

Tytuł: Zasady żywienia zdrowych niemowląt. Stanowisko Polskiego Towarzystwa Gastroenterologii, Hepatologii i Żywienia Dzieci / Nutrition of healthy term infants. Recommendations of the Polish Society for Paediatrics Gastroenterology, Hepatology and Nutrition

Słowa kluczowe: DIETA PREPARAT DO POCZĄTKOWEGO ŻYWIENIA NIEMOWLĄT POKARMY UZUPEŁNIAJĄCE NIEMOWLĘTA MLEKO MODYFIKOWANE MLEKO MATKI KARMIENIE PIERSIĄ ŻYWIENIE DZIECI

Keywords: INFANT FORMULA DIET COMPLEMENTARY FEEDING CHILDREN NUTRITION BREASTFEEDING BREAST MILK INFANTS

Autorzy:

Hanna Szajewska - <p>Klinika Gastroenterologii i Żywienia Dzieci Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego</p> <p>Klinika Pediatrii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego</p>

Piotr Socha - <p>Klinika Gastroenterologii, Hepatologii, Zaburzeń Odżywiania i Pediatrii Instytut "Pomnik - Centrum Zdrowia Dziecka", Warszawa</p>

Andrea Horvath

Anna Rybak - <p>Departament Gastroenterologii, Great Ormond Street Hospital, Londyn, Wielka Brytania</p>

Bartłomiej Zalewski - <p>Klinika Pediatrii, Warszawski Uniwersytet Medyczny</p>

Magdalena Nehring-Gugulska - <p>Centrum Nauki o Laktacji</p>

Hanna Mojska - <p>dr hab. Hanna Mojska, prof. NIZP PZH-PIB, Zakład Żywienia i Wartości Odżywczej Żywności NIZP PZH-PIB, Katedra Dietetyki i Badań Żywności UJD</p>

Mieczysława Czerwionka-Szaflarska - <p>Konsultant krajowy w dziedzinie gastroenterologii dziecięcej, Klinika Pediatrii, Alergologii i Gastroenterologii Szpitala Uniwersyteckiego nr 1 w Bydgoszczy</p>

Danuta Gajewska - <p>Instytut Nauk o Żywieniu Człowieka Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Komisja Dietetyki Komitetu Nauki o Żywieniu Człowieka, Wydział V Nauk Medycznych Polskiej Akademii Nauk</p>

Ewa Helwich - <p>Konsultant w Instytucie Matki i Dziecka
Konsultant Krajowy w dziedzinie neonatologii</p>

Teresa Jackowska - <p>Kierownik Kliniki Pediatrii Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego, Ordynator Klinicznego Oddziału Pediatrycznego w Szpitalu Bielańskim w

Warszawie

Janusz B. Książyk - Klinika Pediatrii Żywienia i Chorób Metabolicznych w Centrum Zdrowia Dziecka, Warszawa

Ryszard Lauterbach - Kierownik Oddziału Klinicznego Neonatologii Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie

Dorota Olczak-Kowalczyk - Zakład Stomatologii Dziecięcej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

Halina Weker

Streszczenie:

Według teorii programowania metabolicznego (lub żywieniowego) czynniki środowiskowe i żywieniowe działające w krytycznym okresie rozwoju pre-i postnatalnego mają istotny wpływ na zdrowie w późniejszym życiu. W 2014 r. PTGHiŻDz opublikowało stanowisko dotyczące zasad żywienia zdrowych niemowląt, a w 2016 r. dotyczące karmienia piersią. Niniejszy dokument jest aktualizacją obu tych stanowisk. Zalecenia opracowano na podstawie istniejących, wiarygodnych wytycznych towarzystw naukowych, zespołów ekspertów oraz organizacji zajmujących się żywieniem, które zaadaptowano do warunków polskich. W tym celu powołano specjalną grupę, która zajęła się wyszukaniem istniejących wytycznych oraz oceną ich jakości, aktualności i możliwości przyjęcia w Polsce. Wszyscy członkowie interdyscyplinarnego zespołu opracowującego niniejszy dokument zrecenzowali oraz przedyskutowali jego pierwszą wersję z przyszłymi użytkownikami. Do dokumentu dołączono zaktualizowany skrócony schemat żywienia przeznaczony do codziennego użytku przez rodziców/opiekunów dziecka. Kolejną aktualizację zaplanowano nie później niż 5 lat po publikacji niniejszych zaleceń.

Standardy Medyczne/Pediatrica 2021, T. 18, 7-24 DOI:10.17444/SMP2021.18.02

Abstract:

The concept of early metabolic (nutritional) programming, i.e., the idea that an environmental or nutritional stimulus or insult during critical periods of development may affect health later in life, has been widely accepted. In 2014, the Polish Society for Paediatric Gastroenterology, Hepatology and Nutrition published a position paper on the nutrition of healthy infants and in 2015, one on breastfeeding. This document is an update of both previous documents. Evidence for the recommendations was obtained by adapting trustworthy guidelines developed by scientific societies, renowned institutions, and expert organizations. A draft of the document was

sent to all co-authors and future users for review and further comments. All critical feedback was considered, and changes were incorporated as necessary. Part of this document is a summary of infant feeding for everyday use by parents/guardians. An update of current recommendations is planned for no later than 5 years from now.

Standardy Medyczne/Pediatrics 2021, T. 18, 7-24 DOI:10.17444/SMP2021.18.02